

สรุปผลการดำเนินงาน โครงการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค

โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮอร์ปิกเซพติซีเมีย ประจำปี 2562

ผลการดำเนินงาน

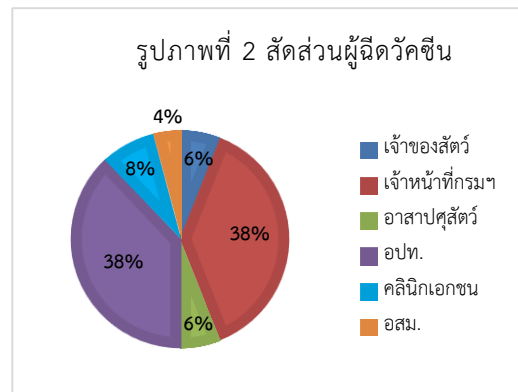
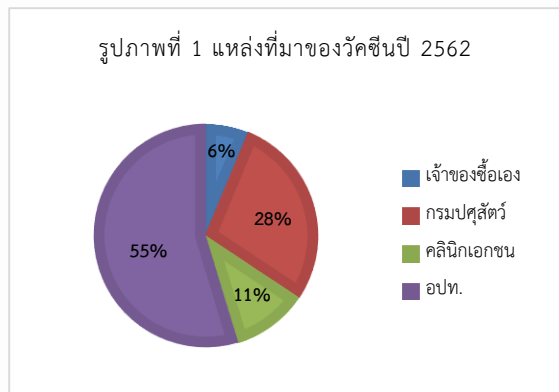
การดำเนินงานโครงการอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน 2562 ซึ่งเป้าหมายวัคซีนหลักที่ทำการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในครั้งนี้ คือ โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮอร์ปิกเซพติซีเมีย โดยสามารถสรุปแยกเป็นภาพรวมรายละเอียดพื้นที่ปศุสัตว์ได้ดังนี้

พื้นที่ปศุสัตว์เขต 6

ดำเนินการทำแบบสอบถามใน 2 จังหวัด จังหวัดละ 1 อำเภอ ได้แก่จังหวัดตาก อำเภอแม่สอด (เป็นอำเภอที่พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อปี พ.ศ. 2561) จังหวัดพิจิตร อำเภอลำดวน (เป็นอำเภอที่พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2562)

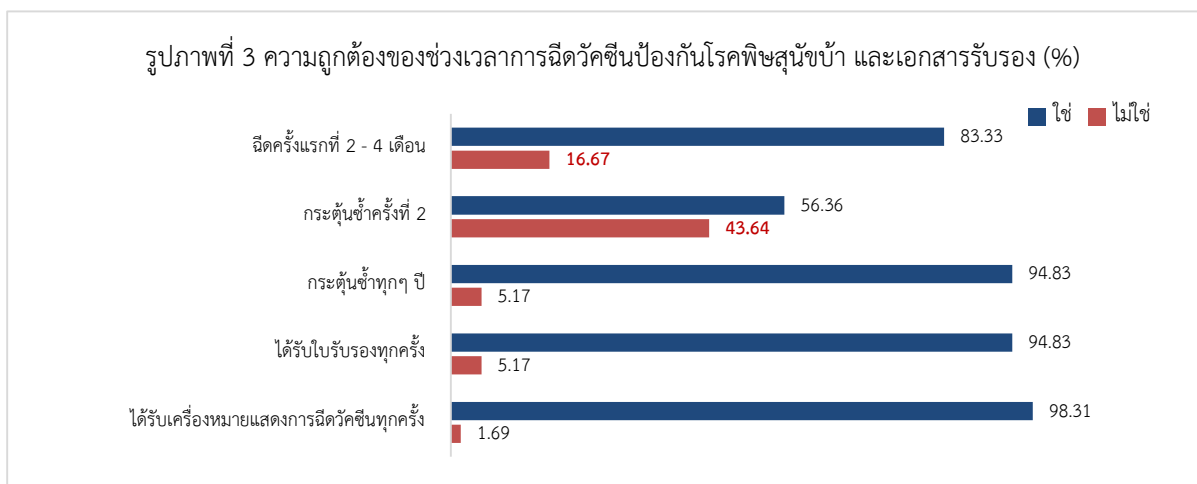
1. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันพิษสุนัขบ้าพื้นที่ปศุสัตว์เขต 6 ในเจ้าของสัตว์รวมทั้งสิ้น 60 ราย เลี้ยงสุนัข 33 ราย เลี้ยงแมว 14 ราย เลี้ยงทั้งสุนัขและแมว 13 ราย พบสุนัข 138 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 130 ตัว (94.20%) แมว 64 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 56 (87.50%) สาเหตุที่ทำให้สัตว์บางส่วนไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่เนื่องจาก สัตว์มีอายุน้อย ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่ (50.67%) เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา ไม่มีการจำกัดพื้นที่

1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน

พบว่าเจ้าของสัตว์ 24 ราย (43.64%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำหลังจากฉีดเข็มที่ 1

1.2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ดำเนินการสอบถามจำนวน 7 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าดี มาก (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 6 ข้อ คิดเป็น 85.71%) คำถามที่พบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความเข้าใจที่คาดเคลื่อน ได้แก่เจ้าของสัตว์ที่คิดว่าสัตว์ที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามีอาการดุร้ายเท่านั้น จำนวน 27 ราย (45.76%)

คำถามความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ ใช่หรือไม่	98.33	1.67
สุนัข/แมวที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะต้องมีอาการดุร้ายเท่านั้น ใช่หรือไม่	45.76	54.24
อาการของโรคพิษสุนัขบ้าที่ท่านทราบเป็นอย่างไร	91.53	13.56
เมื่อสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วสามารถรักษาให้หายขาดได้ใช่หรือไม่	87.93	12.07
เชื้อโรคพิษสุนัขบ้าแพร่เชื้อผ่านทางน้ำลายใช่หรือไม่	94.83	5.17
หากท่านถูกสุนัข/แมวไม่ทราบประวัติกัดหรือข่วนผิวหนังจนมีเลือดออก ท่านจะไปพบแพทย์ทันที ใช่หรือไม่	98.28	1.72
กรณีวัว หรือ หมู ถูกสุนัขที่คาดว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด แล้วตาย ท่านจะนำมารับประทานใช่หรือไม่	87.93	12.07

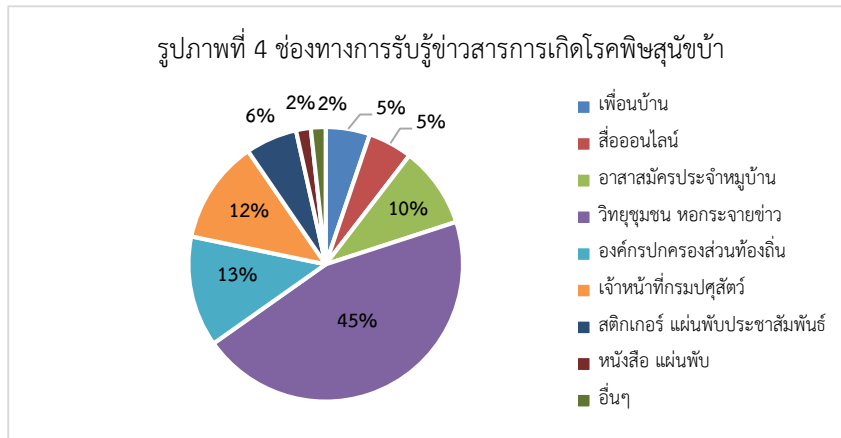
1.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558

ดำเนินการสอบถามจำนวน 3 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายพื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2558 ในระดับดีมาก (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 3 ข้อ คิดเป็น 100%) โดยมีเจ้าของสัตว์ประมาณ 50% ที่ไม่ทราบว่าหากไม่นำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และหากไม่แสดงเครื่องหมายว่าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า (tag ห้อยคอ) ถือเป็นการกระทำความผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ

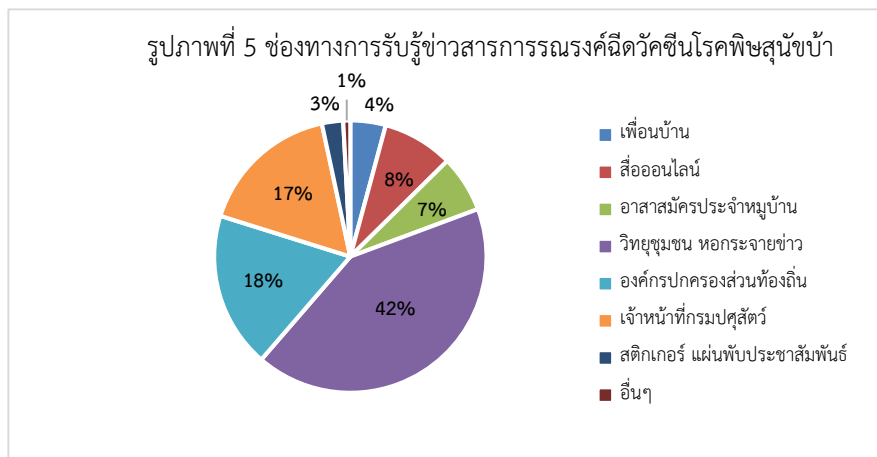
คำถามความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558	ทราบ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
หากไม่นำสุนัข หรือแมว ไปฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าถือว่าเจ้าของสัตว์ทำผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	49.53	50.47
ผู้ฉีดวัคซีนจะต้องเป็นนายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ และผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์เท่านั้น	70.48	29.52
หากไม่แสดงเครื่องหมายว่าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว (tag ห้อยคอ) ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	53.27	46.73

1.4 ข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า

จำนวนเจ้าของสัตว์ 60 ราย เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 59 ราย (98.33%) ไม่เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 1 ราย (1.67%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร ได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

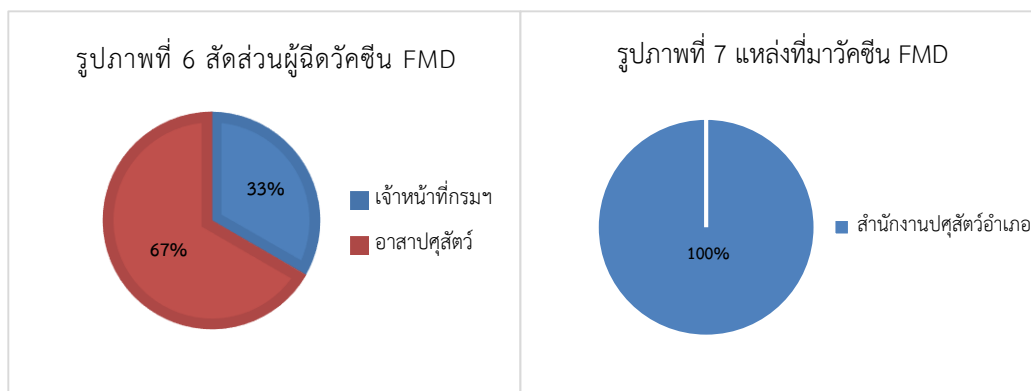
จำนวนเจ้าของสัตว์ 59 ราย เคยได้รับข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า 56 ราย (94.91%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร ได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

2. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวม

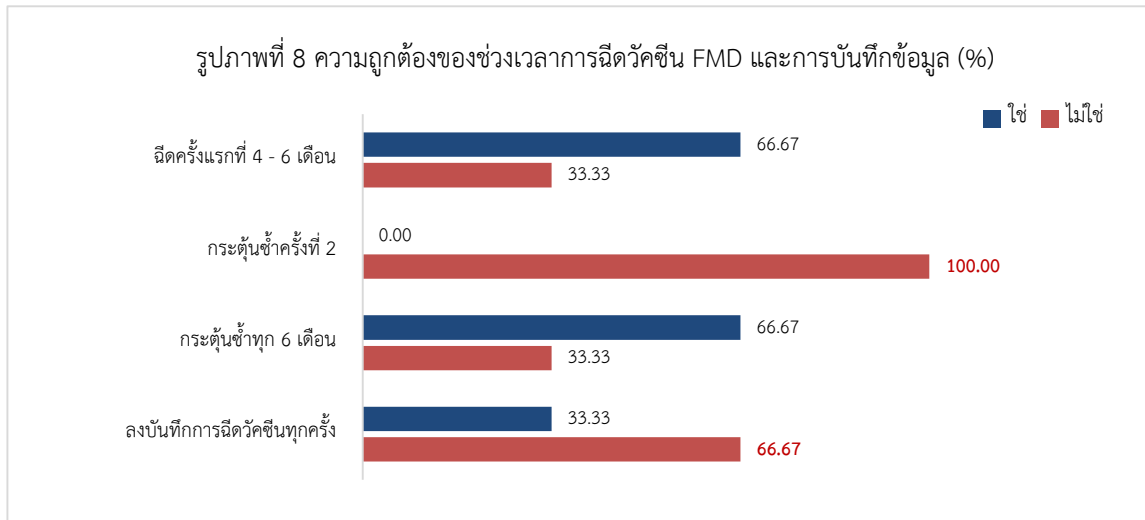
2.1 การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 6 ในเกษตรกรรม ทั้งสิ้น 3 ราย เลี้ยงโคเนื้อ 1 ราย เลี้ยงกระบือ 2 ราย ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย 3 ราย (100%)

2.1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อย

พบว่าเจ้าของสัตว์ทั้ง 3 ราย (100%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำหลังจากฉีดเข็มที่ 1 และ 2 ราย (66.67%) ไม่ได้ดำเนินการจดบันทึกข้อมูลการฉีดวัคซีน

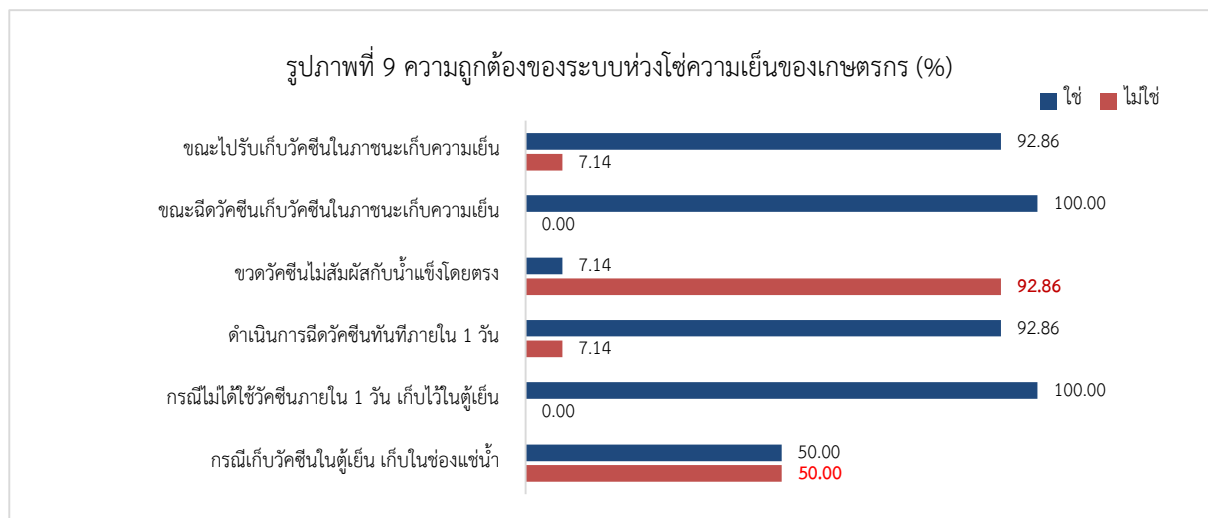

2.2 การดำเนินงานฉีดวัคซีนวัคซีนป้องกันโรคคอบวม

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคคอบวมในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 6 ในเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือรวมทั้งสิ้น 2 ราย ฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวม 1 ราย (50%) ดำเนินการฉีดโดยอาสาปศุสัตว์

3. ระบบห่วงโซ่ความเย็นในกรณีที่เกษตรกรเคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง

เจ้าของสัตว์ และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 14 ราย (29.93%) และไม่เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 40 ราย (74.07%) ผู้ที่เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเองมีการปฏิบัติดังนี้

4. ทศนคติต่อวัคซีนและการฉีดวัคซีน

เกษตรกรดำเนินการตอบแบบสอบถามจำนวน 44 ราย พบว่าเกษตรกรทั้งหมดคิดว่าการทำวัคซีนเป็นสิ่งที่จำเป็น และ 82.61% มีความคาดหวังและเข้าใจว่าวัคซีนจะสามารถป้องกันโรคได้ 100% และ 15.22% คิดว่าเมื่อฉีดวัคซีนให้สัตว์แล้ว สัตว์ยังสามารถเป็นโรคนั้นได้ แต่อาการจะไม่รุนแรงเท่ากับตัวที่ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีน

5. ความพร้อมกรณีหน่วยงานรัฐไม่ได้สนับสนุนวัคซีน

เกษตรกร 34 ราย (75.55%) สามารถหาซื้อวัคซีนเพื่อฉีดป้องกันโรคในสัตว์ได้เองกรณีไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และ 25 ราย (56.82%) สามารถฉีดวัคซีนให้สัตว์เองได้กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการฉีดให้

แต่ส่วนใหญ่ 32 ราย (69.56%) ยังมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เป็นผู้ที่เหมาะสมในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ โดย 11 ราย (34.37%) ให้เหตุผลว่าเนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์และความชำนาญ

6. ความพึงพอใจและการประชาสัมพันธ์

เกษตรกร 36 ราย (83.72%) รู้สึกพึงพอใจอย่างมากกับกิจกรรมการรณรงค์ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์ และเกษตรกรมีความเห็นว่าช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดคือหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน โดยอยากให้กรมปศุสัตว์เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และช่องทางออนไลน์ เช่นเฟซบุ๊ก ไลน์